

Oponentský posudek
na diplomovou práci Václava Paštěky

*Básnická antologie jako součást vzdělání a výchovy čínských dětí za dynastie Qing se
zvláštním zřetelem k Tang shi sanbai shou*

Hodnocená diplomová práce se zabývá poměrně neotřelým a nosným – ale také složitým – tématem, v němž se propojuje problematika dvou jinak zpravidla odděleně pojímaných okruhů, totiž dějin vzdělávání a literární historie. Nabízela se přitom řada možností, jak látku uchopit za využití analytických nástrojů různých nově se rozvíjejících disciplín kulturních dějin, diplomant se ovšem přidržel spíše konvenčního řešení. To spočívá v přehledu faktů o čínském předmoderním vzdělávání, zkompilem z odborné literatury, a jejich porovnání s výsledky povšechného tematického rozboru zkoumané antologie, jenž tvoří druhou část práce a představuje její vlastní přínos.

Základní členění práce je smysluplné, na nižších úrovních by však bylo zapotřebí text pečlivěji strukturovat a dbát na návaznost, popř. respektovat zlomy. Například hned v úvodu přechází autor bez jakýchkoliv signálů od představení cílů práce k výkladu o společenské úloze básní za dynastie Qing, k charakteristice zkouškového systému apod. To se týká především první poloviny práce. Poznámkový aparát je vyhotoven standardně, nicméně na místech, kde je řeč o jasně vyhraněných a soustavněji zkoumaných otázkách, diplomant často neodkazuje na přehledové či zásadní publikace, čím vzniká určitý dojem neukotvenosti. Co se týče ostatních formálních náležitostí, je nutno konstatovat, že text je psán podprůměrným slohem, běžné jsou nejen překlepy či vypouštění slov, ale i negramatické konstrukce, působící až dojemem cizinecké češtiny. Zhodnocení stavu bádání mi případně nedostatečné, třebaže je částečně supljuje přehled *používané* (tedy nikoli *existující*) literatury.

Vlastní metoda, jakkoli legitimní, působí školsky a stěží může vést k výraznějším objevům. Kompilační část obsahuje mnoho zjednodušujících tvrzení a je zřetelně závislá na konkrétních badatelích (zejména Bai 2005, jehož šablonovitý, povrchní přístup je patrný v diplomantově adaptaci). Analytická část je v tomto ohledu podstatně lepší, je však zase poznamenána spornými překlady tam, kde autor nečerpá z překladů stávajících, zejména z překladů prof. Lomové (jež těsně sleduje, byť uvádí, že jeho překlady jsou jimi jen „volně inspirované“). Pro jejich vysoký počet je není možné ani jmenovitě uvádět, nicméně vzhledem k náročnosti četby klasické poezie je na místě shovívavost. Výhrady mám i k překladům jednotlivých pojmů (někdy důležitých) či názvů spisů. Všudypřítomné jsou také větší či menší nepřesnosti, popř. vyložené omyly, jejichž seznam jsem připraven předložit na případné vyžádání.

Zpracování témat je zajisté v hrubých obrysech platné, ač značně zjednodušené, nicméně diplomant postupuje, jako kdyby o těchto otázkách neexistovala bohatá odborná (a konec konců i předmoderní „literátská“) literatura. Zároveň pochybuji, že řazení básní do

jednotlivých skupin je tak snadné a jednoznačné, což ostatně vyplývá i z autorova výkladu. Ten je si toho patrně do jisté míry vědom, neodráží se to však ve způsobu zpracování materiálu a jeho vyhodnocení.

Závěry práce jsou formulovány ve shodě s jejím zadáním. Jako překvapivé se může zdát zjištění, že z hlediska tematického se zkoumaná antologie rozchází s přímočarou představou propagace úřednické kariéry a úřednických ctností. Otázka však např. je, kolik takových básní přímo opěvujících tyty hodnoty by vůbec bylo lze najít, nakoľik by to byly básně známé a reprezentativní a jakou oblibu by taková antologie mohla mít. Zjevně na výběr básní působila řada faktorů, podobně antologie jistě musela plnit i jinou úlohu než čistě didaktickou. Nakonec by stálo za to se více zamyslet nad dominantním tématem odchodu do ústraní, neboť to má hluboké kořeny a nejednoznačnou a velmi komplikovanou roli ve středověké a raněnovověké elitní společnosti.

Vzhledem k výše řečenému práci doporučuji k obhajově a navrhuji hodnocení dobře.

Témata k diskuzi:

Jak rozpoznat odkazy k hlasitému čtení v textech podle slovesa (zejm. *dú, niàn, sòng*)?

Nelze chápat koncept (a potažmo téma/motiv) odchodu do ústraní přece jen diferencovaněji?

Nebo se jednalo vždy o skutečnou touhu odejít ze státní služby?

Plnily antologie i jiné úlohy než vzdělávací a mohlo to ovlivnit jejich koncepci a recepci?

Lukáš Zádrapa

V Praze, 1. září 2018